

ELEKTROODPADY

1 stycznia 2009 roku weszła w życie **Ustawa z dnia 28 listopada 2008 roku o zmianie ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2008r., nr 223, poz. 1646)**, będąca transpozycją Dyrektywy 2002/96/WE z 27 stycznia 2003 roku.

Celem Dyrektywy 2002/96/WE jest ograniczenie ilości powstających odpadów oraz ułatwienie selektywnej zbiórki ZSEE (zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego).

Ustawa z dnia 28 listopada 2008 roku reguluje zasady postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym na terenie naszego kraju i dotyczy w szczególności:

- wprowadzających sprzęt
- podmiotów biorących udział w systemie gospodarowania zużytym sprzętem
- Głównego i Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska (GIOŚ i WIOŚ)

Wprowadzający sprzęt (w tym sprzedający sprzęt w drodze leasingu) odpowiedzialni są za sfinansowanie i zorganizowanie zbierania zużytego sprzętu na terenie kraju oraz za stworzenie sieci zakładów przetwarzania, które będą w stanie przetworzyć cały zebrany ZSEE.

Prawa i obowiązki podmiotów zbierających ZSEE

Przez zbierającego zużyty sprzęt rozumiemy:

- **prowadzącego punkt zbierania** zużytego sprzętu, w tym punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, punkt skupu złomu lub zakład przetwarzania
- **gminną jednostkę organizacyjną** prowadzącą działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych i **przedsiębiorcę** posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych
- prowadzącego **punkt serwisowy**
- **sprzedawcę** detalicznego i sprzedawcę hurtowego.

Zbierający zużyty sprzęt obowiązany jest:

- 1) Zarejestrować się w GIOŚ jako zbierający zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (rejestracja jest bezpłatna) - wniosek na stronie: www.gios.gov.pl
- 2) Przekazać wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta, na terytorium którego działa, w terminie 30 dni od dnia podjęcia działalności, informację zawierającą:
 - nazwę firmy, oznaczenie siedziby, adres albo imię, nazwisko, adres zbierającego zużyty sprzęt
 - adresy punktów zbierania zużytego sprzętu, z wyłączeniem punktów sprzedaży sprzętu oraz punktów serwisowych.

Z obowiązku tego zwolnione są punkty serwisowe, sprzedawcy detaliczni i sprzedawcy hurtowi.

- 3) Przyjąć nieodpłatnie każdy przekazywany przez użytkownika zużyty sprzęt.

Sprzedawca detaliczny, sprzedawca hurtowy oraz prowadzący punkt serwisowy może odmówić przyjęcia zużytego sprzętu w przypadku, gdy stwarza on zagrożenie dla zdrowia lub życia osób przyjmujących zużyty sprzęt.

Punkty serwisowe, zajmujące się naprawą zepsutych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, muszą przyjąć sprzęt w przypadku, gdy jego naprawa jest niemożliwa ze względów technicznych lub w razie stwierdzenia, że naprawa sprzętu jest nieopłacalna, np. kiedy cena serwisu przewyższa wartość nowego urządzenia.

4) Do selektywnego składowania, przechowywania przyjętego sprzętu.

5) Przekazać zebrany ZSEE prowadzącemu zakład przetwarzania, wpisanemu do rejestru prowadzonego przez GIOŚ.

6) Zapewnić odpowiedni transport zużytego sprzętu do zakładu przetwarzania.

7) Każdego roku sporządzać i przedkładać Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdania, o masie zebranego i przekazanego do prowadzącego zakład przetwarzania zużytego sprzętu, w terminie:

- **do dnia 31 lipca** (za okres od 1 stycznia do 30 czerwca)
- **do dnia 15 marca** (za okres od 1 lipca do 31 grudnia)

Ponadto do obowiązków sprzedawców detalicznych i hurtowych należy:

- Sprzedaż wyłącznie sprzętu wprowadzanego do obrotu przez zarejestrowanego w rejestrze GIOŚ wprowadzającego sprzęt.
- Sprzedaż sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych wraz z dołączoną informacją dotyczącą:
 - zakazu umieszczania zużytego sprzętu łącznie z innymi odpadami oraz interpretacją symbolu „przekreślonego kosza”
 - potencjalnych skutków dla środowiska i zdrowia ludzi wynikających z obecności składników niebezpiecznych w sprzęcie masy sprzętu.
- Umieszczenie w punktach sprzedaży informacji o punktach zbierania zużytego sprzętu.
- Nieodpłatne przyjęcie zużytego sprzętu elektrycznego i/lub elektronicznego w ilości nie większej niż sprzedawany nowy sprzęt, jeżeli zużyty sprzęt jest tego samego rodzaju.

Sprzedawca przy sprzedaży nowego odbiornika telewizyjnego ma, zatem, obowiązek przyjąć stary odbiornik telewizyjny bez względu na jego rozmiar, markę czy wykorzystaną w nim technologię.

- Nieodpłatne przekazanie przyjętego zużytego sprzętu prowadzącemu zakład przetwarzania lub sprzedawcy hurtowemu (sprzedawca detaliczny) lub prowadzącemu zakład przetwarzania (sprzedawca hurtowy).

Sklep/hurtownia nie ma obowiązku odbioru starego sprzętu z domu klienta, może jednak zaoferować klientowi bezpłatną usługę transportową i przeniesienie oraz załadowanie starego sprzętu do samochodu, jako element przewagi konkurencyjnej nad innymi punktami handlowymi.

Sklepy mogą próbować oferować odpłatną usługę odbioru sprzętu od klienta. W praktyce będzie to trudne, ponieważ klient płacąc KGO (Koszty Gospodarowania Odpadami) będzie wymagał odbioru starego urządzenia od siebie z domu. Trudno będzie mu zrozumieć, że opłata recyklingowa finansuje jedynie koszty transportu sprzętu z punktu zbierania do przetwarzającego oraz cały proces przetwarzania i unieszkodliwiania.

Prawa i obowiązki konsumentów

Konsument zobowiązany jest oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zbierającemu ZSEE

- Konsument ma prawo do nieodpłatnego oddania swojego zużytego sprzętu elektrycznego lub elektronicznego w sklepie, który przyjmuje zużyty sprzęt w ilości nie większej niż sprzedawany nowy sprzęt na zasadzie 1 za 1.

W przypadku, gdy sklep odmówi przyjęcia zużytego sprzętu elektrycznego lub elektronicznego, na zasadzie 1 za 1 w ilości nie większej niż sprzedawany nowy sprzęt, konsument powinien interweniować u swojego powiatowego lub miejskiego rzecznika praw konsumenta. Pełną listę kontaktów do lokalnych rzeczników konsumentów można znaleźć na stronie http://www.uokik.gov.pl/pl/ochrona_konsumentow/rzeczniczy/

- Konsument może zapoznać się z informacją obejmującą adresy punktów zbierania ZSEE na terenie danej gminy.

Informacja taka winna być zamieszczona przez gminę na stronie internetowej oraz przekazana do wiadomości mieszkańców w inny zwyczajowo przyjęty sposób np. poprzez zamieszczenie jej w gablotach informacyjnych. Ponadto punkty zbierania ZSEE można zlokalizować korzystając z wyszukiwarki zamieszczonej na stronie internetowej <http://www.elektroeko.pl/>.

Konsument nie może wyrzucać zużytego sprzętu łącznie z innymi odpadami

- Za pozostawienie ZSEE w miejscu do tego nie przeznaczonym grozi kara grzywny od 20 do 5000 zł.

Dyrektywa 2002/96/WE zobowiązała państwa członkowskie do uzyskania, w 2008 roku zbiórki ZSEE na poziomie 4 kg w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W przypadku Polski daje to około 152 tys. ton odpadów.

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców województwa małopolskiego (3 mln 282 tys. osób) oraz gęstość zaludnienia, która przekracza średnią krajową (małopolskie – 216,2 osób/km², średnia krajowa – 122 osób/km²), możemy wnioskować, iż na stosunkowo małej powierzchni (15 108 km²) uzyskamy dość wysoki poziom ZSEE.

W Polsce jest:

- 14 mln odkurzaczy
- 12 mln lodówek
- 10 mln pralek

Średnia długość życia tego typu produktów wynosi około 10 lat. Nieustanny rozwój technologii, reklama i inne czynniki, wymuszają wymianę sprzętu przez konsumentów zanim upłynie czas jego użytkowania, a co za tym idzie ilość elektronicznych nieużytków wciąż rośnie.

Warto byłoby zmienić przyzwyczajenia konsumentów i zachęcić ich do naprawy zepsutego sprzętu, jako alternatywy bardziej korzystnej z punktu widzenia ochrony środowiska oraz własnych środków pieniężnych.

Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, iż rygorystyczne przepisy Unii Europejskiej obligują polskich przedsiębiorców do podjęcia działań na rzecz ochrony środowiska.

Źródło:

Ustawa o Prawie Ochrony Środowiska (27 kwietnia 2001 wraz z pomniejszych zmianami)

Ustawa o odpadach (z 27 kwietnia 2001 wraz z późniejszymi zmianami)

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. (13 września 1996 wraz z późniejszymi zmianami)

Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (z 11 maja 2001 wraz z późniejszymi zmianami)

Ustawa o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (z 29 lipca 2005 wraz z pomniejszych zmianami)

Strony internetowe: ElektroEko:

http://www.elektroeko.pl/najczesciej_zadawane_pytania/ogolne_i_dla_konsumentow/84.arty.html

Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska: www.gios.gov.pl

Prasa: „21 wiek” grudzień 2008

Opracowała Katarzyna Maria Szpak